

- Վասն վիճակաց կաթողիկոսութեան Ստյ՝ աւանդէ ժամանակագիրն, զի յամբառնալ Կարապետի յաթօռն, երթեալ յԵգիպտոս առ սուլտանն (Տահիր Չագմաք), ինդրեալ եւ հաստատեալ իցէ ունել իշխանութիւն՝ իլերայ ամենայն Հայոց՝ որ ընդ նորին իշխանութեամբ. եւ զի յայնժամ «Սեբաստիա իւր թեմովն, այսինքն իւր այալէթովն, Մսրայ սուլթանին էր, վասն որոյ եղև թեմ եւ վիճակ Սսայ, եւ այժմ Սեբաստիա՝ Էջմիածնայ թեմ եղև. սակայն այալաթն, այսինքն՝ Կիւրին, Տարանտայ, Աշոտի, Ադ-տաղ՝ որ այժմ Պօզուլի ասի, եւ Ջունդուրու հողն, սոքա Սսայ վիճակ են, նուիրակ եւ առաջնորդ նոցա՝ իՍսայ կու գան»:

219. Աջպանք.– Ժամանակագիրս մեր չտայ ինչ հաւաստիս կարծեաց Եփրեմայ կաթողիկոսի, զՅովհաննէ եպիսկոպոսէ, եւ այլն. այլ զայլ ոմն ցուցանէ առաջին Աջպան՝ իկէս ԺԵ դարու. յորժամ անյայտ եղև կամ գողացաւ Աջ Լուսաւորչին՝ ի հաստատել արեւելեան կաթողիկոսութեանն Էջմիածնի (1441), «Կիլիկեցիքն շատ նեղութիւն հասուցին կաթողիկոսին (իւրեանց), եւ առին զերեք աջն՝ իկաթողիկոսէն, զՍեղբեստրոսին, զՆիկողայոսին եւ զՊարսամայն, եւ զՎանակայ (Վանկոյ) սուրբ Նշանն. եւ տուին՝ իմագենց Հեթում Սպիտակ, որ յետոյ քահանայ եղև. (եւ՝ իժամանակի արշաւանաց Շահ-Սուարի՝ իՄիս, յամի 1468) Աջպանն էառ զաջերն եւ տարաւ՝ իԿոպիտառայ. քանզի երկեաւ՝ գուցէ անկանիցի՝ իձեռս բռնաւորին»: Յետ մեկնելոյ տորա՝ Աջպան Սպիտակ երէցն դարձոյց զսրբութիւնսն յաթօռն. այլ ինքն՝ իմիւսում ամի (1469 կամ 1470) մեռաւ՝ իմահտարածամէ, իՄիս: Յետ սորա ոչ յիշէ զայլ Աջպան՝ մինչեւ՝ իսկիզբն ԺԷ դարու, յաւուրս ասպատակութեան Սատուրճի անուանելոյն, որոյ հրոսք կողոպտեցին եւ զսպասս եկեղեցեաց. «Իսկ զպարծանք պարծանաց մերոց՝ զսուրբ Աջերն՝ հետ Սուրբ Լուսաւորչին եւ այլ սրբութեամբն, ժողովուրդքն Սսայ յանձնեցին զնոսա առն միոյ բարեպաշտի Մինաս անուն, հետ իւր հօրեղբօրն որդւոյն՝ Տէր Ղազար քահանային, որ էր Լուսարար սուրբ Աջերոյն. զոր մեծաւ հնարիւք եւ իմաստութեամբ թողեալ զամենայն ինչս իւր մարմնականս, առեալ զգանձս աստուածային՝ փախստեամբ երեր՝ իՍտանայ». ուստի դարձոյց՝ իՄիս նորընծայ կաթողիկոսն Յովհաննէս Անթապցի՝ մեծահանդէս շքով եւ ուղեկցութեամբ եպիսկոպոսացն Ատանոյ, Հաճնոյ եւ Ջեթունի, եւ բազմութեամբ ուխտաւոր ժողովրդոց: